gemeente Staphorst

Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 06-09-22
Kenmerk: ADV/22 - 16490
Zaaknr: Z31165
Datum voorstel: 27-6-2022
Portefeuillehouder: Wethouder mr. A. Mussche
Informant: dhr. W. Dijk

Onderwerp: Besluitvorming fase 1 kader grootschalige opwek

Voorstel

1. Kennis te nemen van de bijgevoegde reactienota en zienswijzen die zijn binnengekomen als reactie op uw ontwerp besluit / concept voorstel.

2. In te stemmen met bij de bijgevoegde definitieve belangenafweging over fase 1 van het kader grootschalige opwek, hetgeen op hoofdlijnen betekent dat u besluit om:
    a. In de periode tussen 2030 en 2040, 40 Gwh aan hernieuwbare elektriciteit in Staphorst op te wekken (HOEVEEL)
    b. Te kiezen voor een slimme en doelmatige energiemix met minimaal 60% windenergie en maximaal 40% zonne-energie (HOE)
    c. Opwek van hernieuwbare elektriciteit door monofunctionele zon op landbouwgrond expliciet uit te sluiten als mogelijkheid (HOE)
    d. Op basis van een afweging van de zogenaamde RES vierkant en de landschapsanalyse te erkennen dat het gebied tussen de A28, J.J. Gorterlaan, Spoor en de N377 - onder de huidige omstandigheden – het meest geschikte gebied is voor de opwek van 40 Gwh hernieuwbare elektriciteit (WAAR)

3. Expliciet vast te leggen dat de gemeente Staphorst, totdat het definitieve kader grootschalige opwek wordt vastgesteld, niet meewerkt aan initiatieven voor grootschalige opwek

4. De milieueffecten van dit besluit in fase 2 van dit project nader te onderzoeken aan de hand van een plan-MER.

gemeente Staphorst

Inleiding
In december 2020 heeft uw raad ingestemd met de raadsstartnotitie over fase 1 van het kader grootschalige opwek. Doel van deze eerste fase is om een antwoord te geven op drie vragen:

1. Hoeveel hernieuwbare elektriciteit willen we in de periode na 2030[1] opwekken?
2. Hoe willen we dat doen?
3. Waar willen we dit doen?

Op 18 januari 2021 heeft het college een ontwerp besluit genomen waarin zij bovenstaande vragen in concept beantwoorden. Hierbij heeft het college gebruik gemaakt van de perspectieven die in een participatieronde zijn opgehaald. Deze perspectieven zijn in november 2021 aan uw raad voorgelegd. Het ontwerp besluit en achterliggende stukken vindt u op www.staphorst.nl/grootschaligeopwek. Kort samengevat zijn in het ontwerp besluit de volgende onderdelen opgenomen:

1. HOEVEEL: 40 Gwh tussen 2030 en 2040. Vertrekpunt daarbij is een solidair regio waarbij alle gemeenten in West Overijssel een evenredige bijdrage leveren. Ook is een voorbehoud gemaakt ten aanzien van nieuwe technieken of veranderd Rijksbeleid.
2. HOE: een slim en doelmatig energiesysteem waarbij het uitgangspunt is dat de infrastructuur zo efficient mogelijk gebruikt wordt. Achterliggende gedachte is het beperken van maatschappelijke kosten
3. WAAR: er zijn drie zoekgebieden aangewezen: energielandschap, zuidzijde Staphorster Bos en het Westhuizingerveld.

Het ontwerp besluit lag tot en met 10 mei ter inzage. 98 inwoners en / of belangengroeperingen hebben hierop een zienswijze ingediend. Deze zienswijzen vindt u in bijlage 1. Een samenvatting is weergegeven in bijlage 2.

Aan uw raad wordt nu gevraagd om een definitieve belangenafweging vast te stellen. Deze definitieve belangenafweging (bijlage 3) geeft een antwoord op de voorgenoemde vragen (hoeveel, hoe en waar).

[1] *De opgave tot 2030 is vastgesteld in de Regionale Energie Strategie West Overijssel.*

gemeente Staphorst

1.1 **Argumenten**

Er zijn 98 zienswijzen ingestuurd.

Tussen 29 maart en 10 mei hadden inwoners en andere belanghebbenden de gelegenheid om een zienswijze in te dienen. Bewoners in en rondom de zoekgebieden en belangengroeperingen zijn hiertoe via een brief uitgenodigd. In totaal zijn in dit kader 400 brieven verstuurd. Daarnaast is op 13 april 2022 een informatieavond georganiseerd. Hier waren ongeveer 100 inwoners aanwezig. Ook is de oproep om een zienswijze in te dienen gepubliceerd in de krant, social media en de website. Tot slot zijn ook buurgemeenten Dalfsen, Ommen, Zwartewaterland, Steenwijkerland, Zwolle en Meppel gevraagd om te reageren op de concept plannen.

1.2 *We geven geen duiding aan in welk gebied al dan niet sprake is van draagvlak*

Uit de zienswijzen spreekt een grote zorg over verlies van leefbaarheid en kwaliteit van de leefomgeving. Over het algemeen kan gesteld worden dat inwoners voorstander zijn van hernieuwbare energie, maar dat tegelijkertijd bijna niemand zonneparken en of windmolens in zijn directe leefomgeving wil. Dit roept een belangrijke vraag op. Deze luidt: hoe wegen we signalen van inwoners over zonneparken of windmolens? Hoe bepaal je wanneer er sprake is van draagvlak, en wanneer niet? Is er in een buurt waar tientallen zienswijzen zijn ingestuurd sprake van minder draagvlak dan in een buurt waar vijf zienswijzen zijn ingestuurd? Op dit soort vragen zijn geen objectief antwoord te geven. Om die reden is er voor gekozen om de zienswijzen bij te voegen, maar geen duiding te geven aan al dan niet aanwezige verschillen in de draagvlak in de zoekgebieden. In de afweging op basis van het RES vierkant (zie argument 2.d.1.) krijgt ieder gebied daardoor dezelfde score als het neerkomt op draagvlak. Overigens is het feitelijk wel zo dat het zwaartepunt van de zienswijzen uit de omgeving Punthorst en Westhuizingerveld / IJhorst zijn gekomen. Zie daarvoor bijlagen 1 en 2.

1.3 *De zienswijzen hebben, ten opzichte van de concept afweging, tot een aantal wijzigingen geleid.*

De wijzigingen zijn op de volgende pagina weergegeven.

Wat	Beschrijving
De contour van het zoekgebied Punthorst / Staphorster bos is gewijzigd.	Voor het Staphorster bos geldt dat deze op dit moment nog een uitsluitingsgebied is voor windenergie. Dat heeft te maken met provinciale regelgeving. De provincie Overijssel heeft echter kenbaar gemaakt dat zij voornemens is om hier ontwikkeling van windprojecten mogelijk te maken (nee, tenzij), mits Provinciale Staten instemt met het nieuwe windbeleid. Dit houdt in dat er aangetoond zal moeten worden dat er geen alternatieve geschikte locaties beschikbaar zijn. Onderdeel van het beschermregime is ook dat er in het kader van het Nationaal Natuurnetwerk en vanuit de Wet natuurbescherming vanzelfsprekend een (ecologische) motiveringsplicht geldt. Wanneer voor een locatie gekozen is, geldt binnen het huidige en toekomstige Provinciale omgevingsbeleid dat voor een ontwikkeling met ontwerpend onderzoek gezocht dient te worden naar een bij het gebied passende opstelling. Deze opstelling dient aan te sluiten bij de gebiedskenmerken, zoals opgenomen in de provinciale Catalogus Gebiedskenmerken (Omgevingsvisie Overijssel - Provincie Overijssel) en met name de, in de provinciale verordening verankerde, normerende en richtinggevende uitspraken
De contour van het zoekgebied Westhuizingerveld is gewijzigd	In de landschapsanalyse is weergegeven dat het gebied **'Westhuizingerveld'** in feite uit twee aaneengesloten zoekgebieden bestaat: gebied 9 en gebied 10. Op basis van een indicatieve ruimtelijke verkenning is in gebied 10 de plaatsing van **één** windturbine mogelijk. In de praktijk zal dit niet voorkomen omdat de opdracht 40 Gwh is – dit zijn meer windturbines dan 1, maar minder dan de 5 die mogelijk zijn als zoekgebieden 9 en 10 gecombineerd worden. Daarnaast vindt het college bij nader inzien - in aansluiting op de ingediende zienswijzen – dat in windturbine in gebied 10 een ongewenst effect heeft op de natuurwaarden van de Vledders en Leijerhooilanden / Carstenbos en het Reestdal.
Visualisaties toegevoegd van het perspectief vanuit IJhorst	Zie de **pagina's** 26, 27 en 28 van de bijgevoegde landschapsanalyse.
Realisatie 20 Kv station omgeving Nieuwleusen	Enexis is voornemens om een nieuw 20 KV station te realiseren. Hierop is 40 megawatt teruglevering mogelijk.
Tekst handreiking zonnevelden opgenomen in belangenafweging	In de belangenafweging is aangeven dat we alleen in gesprek over initiatieven die passen binnen de eerste en tweede trede van de handreiking zonnevelden van de provincie Overijssel
Vledders & Leijerhooilanden + Reestdal als uitsluitingsgebied	In de landschapsanalyse en belangenafweging zijn de Vledders & Leijerhooilanden + het Reestdal toegevoegd aan de uitsluitingsgebieden
Opslag als onderzoeksopdracht en niet als resultaatsverplichting	In een zienswijze is er gewezen op het gegeven dat opslag om piekbelasting op het net te voorkomen, geen absolute must en dat het daardoor wenselijk is om de eis voor opslag te formuleren als onderzoeksopdracht. Wij erkennen dit en hebben dit aangepast in de belangenafweging.

2.a *De inschatting is dat we tussen 2030 en 2040, 40 Gwh aan hernieuwbare elektriciteit moeten opwekken*

In de Regionale Energie Strategie West Overijssel hebben we afgesproken dat we in 2030, 120 gigawatt uur (Gwh) aan hernieuwbare elektriciteit zullen opwekken. Dat is een hele mooi mijlpaal op weg naar de afspraak om in 2050 energieneutraal te kunnen zijn. Het is echter niet voldoende. Inschatting is dat we in Staphorst in 2050, minimaal 200 Gwh elektriciteit gebruiken. Dit is onderbouwd in de bijgevoegde technische analyse. De aanvullende opgave voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit tot 2050, lijkt dus in een orde van grootte van 80 Gwh te liggen. We onderkennen daarbij volledig de opmerkingen van inwoners dat technieken waarschijnlijk efficiënter gaan worden en / of dat er misschien zelfs technieken gaan komen. We onderkennen ook dat er idealiter eerst gekeken moet worden naar energiebesparing en slim omgaan met energie. Het lastige is echter wel dat we niet kunnen voorspellen of en wanneer die nieuwe technieken er komen, en wanneer de prijs van bijvoorbeeld thuisbatterijen zodanig laag is dat meer mensen ze gaan aanschaffen. Daarnaast geldt ook dat de SDE subsidie op duurzame energie terugloopt. Dit heeft voor windmolens het effect dat ze steeds hoger moeten worden om rendabel te kunnen zijn. Hoe langer we wachten, des te hoger eventuele windmolens worden. Ook constateren we dat als je altijd maar blijft wachten op nieuwe technieken, er uiteindelijk nooit iets gebeurd. In deze context zoeken we een balans tussen voortgang maken en tegelijkertijd voldoende rustmomenten inbouwen om de juiste dingen te kunnen doen. We menen dat deze balans ligt in een programmering van 40 Gwh in de periode tussen 2030 en 2040.

2.b.1 *Een slimme en doelmatige energiemix is nodig vanuit het oogpunt van kostenefficiency.*

In de Regionale Energie Strategie hebben we afgesproken dat we streven naar een verhouding van 40% zon en 60% wind. Deze afspraak komt primair voort uit twee constateringen. De eerste constatering is dat onze vraag naar energie het grootst is in de maanden waarop de zon het minste schijnt. De tweede constatering is dat zonneparken relatief weinig vollasturen hebben, en dat de dure aansluitkabels daardoor maar een klein deel van de tijd op volle capaciteit benut worden. De gesocialiseerde infra kosten van zonneparken zijn daardoor hoger dan die van windenergie. Uiteindelijk willen we toe naar een slim en kostenefficiënt energiesysteem. Dat betekent dat we vraag en aanbod dicht bij elkaar willen brengen en dat infrastructuur zo efficiënt mogelijk benut wordt. Als er bijvoorbeeld sprake is van opslag, dan kan er veel gelijkmatiger – en op slimmere momenten – terug geleverd worden aan een HSMS station. Om deze reden stelt het college als voorwaarde dat er in het uiteindelijke plan sprake is van een slim en kosten efficiënt energiesysteem.

2.b.2. *Het streven naar minimaal 60% wind en maximaal 40% zon is doelstelling vastgelegd in de RES West Overijssel.*

De maatschappelijke investeringen in het netwerk (kabels en stations) en de SDE++ laten zien dat er jaarlijks vele tientallen miljoenen extra nodig zijn om een grote hoeveelheid zon in de mix te kunnen realiseren. De (autonome) ontwikkeling rondom zon-op-dak is daarnaast groot en claimt hiermee een aanzienlijk aandeel in het onderdeel zon in de mix. Tot slot wordt in de RES aangegeven dat Zonnevelden méér ruimte dan windturbines innemen om dezelfde hoeveelheid energie op te leveren. Zonnevelden hebben daardoor hogere maatschappelijke kosten.

gemeente Staphorst

2.c *Uit de participatieronde en uw coalitieakkoord blijkt duidelijk dat er in Staphorst geen draagvlak is voor monofunctionele zon op landbouwgrond.*
Om deze reden is er in de belangenafweging voor gekozen om monofunctionele op landbouwgrond per definitie uit te sluiten. Hier gelden geen uitzonderingen voor.

2.d.1 *Op basis van de afweging uit de vier hoekpunten van het RES vierkant, blijkt dat het gebied tussen de A28, J.J. Gorterlaan, Spoor en de N377 - onder de huidige omstandigheden – het meest geschikte gebied is voor de opwek van 40 Gwh hernieuwbare elektriciteit.*
In haar concept belangenafweging, die tussen 29 maart en 10 mei j.l. ter inzage lag, heeft het College aan de hand van een participatieproces, een technische analyse, landschapsanalyse en een second opinion drie zoekgebieden aangewezen die het meest geschikt zouden zijn voor de grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit. In de concept belangenafweging zijn die gebieden onderling niet vergelijken of gewogen. Nu we zienswijzen hebben ontvangen is een dergelijke vergelijking beter mogelijk. Hierbij is gekozen voor een afweging aan de hand van de zogenaamde RES vierkant. In de Regionale Energiestrategie West Overijssel is gekozen voor een afweging tussen vier hoekpunten. Het gaat om de hoekpunten 'bijdragen aan de energietransitie', 'ruimtelijke kwaliteit', 'maatschappelijke acceptatie' en 'maatschappelijke kostenefficiency'. Deze zijn in de RES nader onderverdeeld in specifieke onderwerpen.

	Energielandschap (score -2 tot +2)	Omgeving Punthorst (score -2 tot +2)	Westhuizingerveld (score -2 tot +2)
Maatschappelijke Acceptatie	0 (zie argument 1.2)	0 (zie argument 1.2)	0 (zie argument 1.2)
Bijdrage aan energietransitie	0 (overal 40 Gwh – zie argument 2a)	0 (overal 40 Gwh – zie argument 2a)	0 (overal 40 Gwh – zie argument 2a)
Afstand tot Hs / Ms station	+2 (<5 km bij nieuw 20 Kv station)	+2 (<5 km nieuw 20 Kv station)	1 (<10 km bij hs /ms
Cluster van minimaal 10 megawatt	0 (overal 40 Gwh – zie argument 2a)	(overal 40 Gwh – zie argument 2a)	(overal 40 Gwh – zie argument 2a)
Cable pooling	+2 (zonnepark Hooikammer + circulair energielandschap)	+1 (zonnepark Punthorst)	0
Vraag & aanbod bundelen	+2 (circulair energielandschap)	0 (geen grote bedrijvigheid)	0 (geen grote bedrijvigheid)
Meekoppelkansen	+ 2 (koppelen met opslag Hooikammer)	+ 2 (beheer / exploitatie staatsbos)	0
Clustering langs hoofdinfrastructuur	+ 2 (langs A28	0 (geen hoofdinfra)	0 (geen hoofdinfra)
Waardevolle gebieden ontzien	+ 2 (zie windladder)	-2 (dicht of zelfs in waardevol gebied)	0 (tussen waardevolle gebieden)
Clustering van projecten	+ 2 (aansluitend op bestaande windmolens)	+1 (in buurt van windpark Bovenwind)	0 (geen clustering in huidige situatie)
Score	14	4	1

2.d.2 *De landschapsanalyse geeft ook aan dat het gebied 'energielandschap' de voorkeursoptie is,*

2.e *In zienswijzen is aangegeven dat de zandwinplassen Conradsweg, Kerkenland en A28 zijn mogelijk geschikt voor drijvende zonneparken. Deze mogelijkheid willen we niet direct uitsluiten.*
De bovengenoemde zandwinplassen liggen in een gebied dat in het ontwerp besluit was aangeduid als uitsluitingsgebied voor grootschalige opwek. In het definitieve besluit willen we deze plassen niet rechtstreeks aanwijzen als uitsluitingsgebied.

3.1 *in het verlengde van uw coalitieakkoord is het wenselijk om expliciet vast te leggen dat we, tot vaststelling van het uitnodigingskader grootschalige opwek, geen verzoeken in behandeling nemen voor grootschalige opwek doormiddel van zonnevelden en windparken.*
Met uitzondering van de bestaande / in aanbouw zijnde windparken Spoorwind en Bovenwind is het in Staphorst planologisch niet toegestaan om zonneparken en windturbines te realiseren. Niettemin kunnen ontwikkelaars een verzoek indienen om hiervan af te wijken. Het feit dat Staphorst nu aan het nadenken is over dit voorstel, kan misschien de suggestie wekken dat de gemeente in beleidsmatige zin openstaat voor de ontwikkeling van nieuwe windparken. Dat is nu echter nog niet het geval. Na de eerste fase (antwoord geven op hoeveel, hoe en waar) komt er namelijk een tweede fase. In die tweede fase gaan we samen met de inwoners van zoekgebieden nadenken over de exacte voorwaarden voor grootschalige opwek. Zolang die voorwaarden en de gewenste ontwikkelstrategie niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld, wenst de gemeente geen planologische medewerking te verlenen aan nieuwe initiatieven voor zonneparken en windturbines (met uitzondering van windmolens die binnen ons bestemmingsplan kleinschalige windmolens vallen).

4.1 *RHDHV adviseert in haar expert judgement om een Plan MER uit te voeren.*
Bij het opstellen van het ontwerp besluit is aan RHDHV gevraagd om een expert judgement uit te voeren. Onderdeel van dit advies is het opstellen van een plan MER. RHDHV schrijft hierover het volgende: "Om voor de gehele gemeente een integrale en goed onderbouwde en navolgbare afweging te maken voor grootschalige opwek is een plan MER een geschikt instrument. Hiermee wordt aan de voorkant al een integrale afweging gemaakt op basis van de verschillende belangen en effecten zodat vervolgens in de planvorming projecten soepeler gerealiseerd kunnen worden. Het planMER kan bijvoorbeeld worden gekoppeld aan een lokaal omgevingsprogramma, maar kan ook regionaal worden uitgevoerd. Er wordt geadviseerd om de aanstaande keuzes in RES verband hierin te betrekken".

4.2 *In het kader van de RES 2.0. wordt een regionale PlanMER uitgevoerd.*
Het streven is om hier aansluiting bij te vinden en dus 'mee te liften'. Aandachtspunt daarbij is wel de communicatie: lokale belanghebbenden moeten goed de kans krijgen om aandachtspunten in te brengen.

gemeente Staphorst

Kanttekeningen

2.a.1 *Wat als er in de toekomst plannen zijn waarbij de initiatiefnemers aangeven dat er draagvlak is voor meer dan 40 Gwh? (HOEVEEL)*
Het vertrekpunt is duidelijk: we richten ons in de periode tussen 2030 en 2040 op de opwek van 40 Gwh. Stel echter nu het volgende hypothetische scenario voor: In de toekomst leveren twee windmolens 30 Gwh op, en drie windmolens 45. In dat geval zou het vreemd zijn om het vermogen terug te schroeven zodat de geschatte jaaropbrengst exact 40 gigawatuur is. De meeste logische keuze is dan om te accepteren dat er iets meer wordt opgewekt dan de doelstelling. Het is echter aannemelijk dat de initiatiefnemers zullen betogen dat er ook draagvlak is voor bijvoorbeeld vier winturbines. In dit hypothetische voorbeeld is de geschatte jaaropbrengst dan 60 Gwh. Hoe reageert de gemeente dan? Voorgesteld wordt om hier op de volgende manier duidelijk over te zijn: de opgave is 40 gwh. Elke onder,- of boven dimensionering van die opgave is op risico van de initiatiefnemer. Uw raad zal daar bij de vergunningverlening uiteindelijk een overweging in moeten maken. Daarbij kunt u zich uiteraard beroepen op het besluit uit dit voorstel om de ambitie te leggen op 40 Gwh.

2.a.2 *Wat als men eerder aan de slag wil dan de periode "tussen 2030 en 2040"? (HOEVEEL)?*
Uw besluit over dit voorstel betekent nog niet dat er daarmee ook een uitnodigingskader grootschalige opwek wordt vastgesteld. In de raadstartnotitie is immers aangegeven dat het project wordt opgeknipt in drie fasen. In de eerste fase neemt uw raad een besluit over de vragen hoeveel, hoe en waar. Het nu voorliggende voorstel is als het ware de afsluiting van die eerste fase. In de tweede fase gaan we samen met belanghebbenden in en rondom zoekgebieden nadenken over de exacte voorwaarden voor energieprojecten. Daarbij komen vragen aan de orde als "welk percentage lokaal eigendom moet minimaal toegepast worden", "wat verstaan we onder lokaal eigendom", "wat wordt van initiatiefnemers geëist op het vlak van communicatie" etc. Ook wordt dan een antwoord gegeven op de vraag welke ontwikkelstrategie we gaan doorlopen. De planning is dat de besluitvorming over die tweede fase in Q4 van 2023 is afgerond. Daarna start de derde en laatste fase: gunning en vergunningsverlening. Uitgaande van een ontwikkeltijd van minimaal 5 jaar, zullen de projecten er feitelijk dus niet eerder dan 2029 kunnen komen.

2.a.3 Wat als er meerdere plannen met draagvlak zijn? (HOEVEEL)
De voorlopige gedachte – die in fase twee van dit project nader uitgewerkt moet worden - is om de ambitie van 40 Gwh in één keer 'in de markt te zetten'. Hier zal één integraal plan voor moeten komen.

2.a.4 *Is het wel realistisch om nu al na te denken over plannen die pas zo ver in de toekomst gerealiseerd worden? (HOEVEEL)*
Ja. Met het oog op de lange doorlooptijden van dit soort projecten en de noodzaak om de aansluitcapaciteit vroegtijdig af te kunnen stemmen met de netbeheerders, denken wij dat het onverstandig is om hier nu niet over na te denken. Daarbij beseffen we ons dat de omstandigheden nog op allerlei manieren kunnen wijzigen.

2.b *Als monofunctionele zon op landbouwgrond wordt uitgesloten, is het dan überhaupt mogelijk om aan cable pooling te doen waarbij wind en zon op één kabel gecombineerd worden? (HOE)*
Hier zijn mogelijkheden toe. Bijvoorbeeld door zon op bedrijfsdaken aan te sluiten op de energie infrastructuur van een windpark. Zie ook volgende kanttekening.

2.c.1 *Wat als er zon-op-grond projecten zijn die passen binnen de handreiking zonnevelden van de provincie Overijssel? (HOE)*
De handreiking zonnevelden van de provincie Overijssel geeft in feite drie treden aan: de eerste trede gaat om projecten die het stimuleren waard zijn. Projecten die binnen deze trede passen zijn ook in Staphorst mogelijk.

- productie van zonne-energie op daken in bebouwd gebied: woningen, bedrijven, agrarische gebouwen, etc.
- Gebruik van te bebouwen gebieden of bruikbare restruimte: ongebruikte gronden, bedrijventerreinen, boven parkeerterreinen en geluidswallen.
- Kleine, goed ingepaste velden op agrarische erven (tot ca. 2 ha).
- Kleine, goed ingepaste zonnevelden van lokale initiatieven in stads- en dorpsranden (tot ca. 2 ha).

Daarnaast zijn in Staphorst ook projecten uit de tweede trede van de handreiking zonnevelden mogelijk. Het gaat dan om gebiedsopgaven in stads- en dorpsranden en in de groene omgeving zoals klimaatmaatregelen (waterberging en tegengaan bodemdaling), extensivering van landbouw, herstel landschap en biodiversiteit, etc. Door verschillende opgaven onder, tussen en rond de panelen te realiseren wordt de ruimte multifunctioneel gebruikt. Dit op basis van de 80-20 referentie: 80% ruimte voor het panelenveld en 20% ruimte voor groen en/of water.

In Staphorst zijn projecten van de derde trede (monofunctionele zon op landbouwgrond) uitgesloten.

2.c.2. *De zandwinplassen in Staphorst vallen onder trede 2 van de handreiking zonnevelden van de provincie Overijssel, maar liggen niet in een zoekgebied. Hoe gaan we daar mee om? (HOE)*
In de belangenafweging is opgenomen dat projecten die passen binnen trede 1 of 2 van de handreiking zonnevelden van de provincie Overijssel, niet gebonden zijn aan specifieke gebieden.

2.d.1 *Betekent de afweging aan de hand van de RES-vierkant – waar uit blijkt het energielandschap het meest geschikte zoekgebied is – dat de zoekgebieden Staphorster bos en Westhuizingerveld nu definitief uitgesloten zijn? (WAAR)*
Nee. De afweging vanuit het RES vierkant zal betrokken moeten worden bij het uiteindelijke besluit tot 'gunning' van een initiatief. Omdat de werkelijkheid er tegen die tijd anders uit kan zien, kan het zijn dat de scores in matrix zoals nu afgebeeld onder argument 2.d.1., er dan anders uitzien. We willen echter nu wel een duidelijk signaal meegeven: als de huidige werkelijkheid niet flink veranderd, dan is het zoekgebied energielandschap het absolute voorkeursgebied.

2.d.2 *Hoe voorkomen we dat grondeigenaren nu al benaderd worden door initiatiefnemers? (WAAR)*
Dit kunnen we niet voorkomen. Wel kunnen we in de tweede fase nadenken over voorwaarden die stimuleren dan wel verplichten tot collectieve initiatieven met een hoog of maximaal coöperatief gehalte.

2.d.3. *Waarom beschouwd u de Vledders en Leijerhooilanden + het Reestdal wel als waardevol gebied, maar het Staphorster bos niet? (WAAR)*
Dit heeft te maken met de opvatting van Staatsbosbeheer. Zij geven in hun zienswijze aan dat "het Staphorster bos deels geschikt is voor de opwek van windenergie, omdat het een voormalig productiebos is met een relatief beperkte ecologische waarde". Daarentegen geeft Landschap Overijssel in haar zienswijze aan dat het Carstenbos een belangrijk gebied is voor roofvogels en de Vledders een belangrijk gebied is voor kraanvogels. Ook geeft landschap Overijssel dat het Reestdal één van de meest authentieke beeklandschappen in Nederland is. Daarnaast wordt in diverse zienswijzen gewezen op de recreatieve waarde van het Reestdal.

2.d.4. *Waarom is bij de overwegingen om drie zoekgebieden aan te wijzen, niet gekeken naar afwegingen op regionaal niveau? (WAAR)*
In de RES 1.0. is een set van afspraken opgenomen waar gemeenten zich aan gecommitteerd hebben. Zoekgebieden maakten echter nog geen onderdeel uit van de RES 1.0. Deze moeten wel opgenomen worden in de RES 2.0. In dat kader zal een regionale PlanMER opgestart worden. Op deze wijze vindt een afweging op regionaal niveau plaats.

2.d.5. *Waarom is in de afweging geen contour rondom de natuurgebieden ingetekend – zoals dit wel gedaan is bij de contour rondom het beschermd dorpsgezicht? (WAAR)*
Dit is een gebruikelijke werkwijze. Neemt echter niet weg dat het de vraag is of het "met droge ogen uit te leggen is" dat een windmolen – omdat dit juridisch gezien nou eenmaal mag – op de grens van beschermde gebieden geprojecteerd worden. In de belangenafweging is in die context de keuze gemaakt om het gebied tussen de Veldhuisweg en Burgemeester van Wijngaardenstraat uit te sluiten. Dit gebied grenst namelijk aan waardevolle gebieden zoals de Vledders en Leijerhooilanden en het Reestdal.

3. *het is op basis van het huidige bestemmingsplan buitengebied toch al niet mogelijk om windturbines te realiseren?*
Dat klopt. Maar initiatiefnemers kunnen hier uiteraard wel een principeverzoek voor indienen. De gemeente moet dergelijke verzoeken in behandeling nemen. In dat kader willen we duidelijkheid scheppen: totdat wij de 'spelregels' nader bepaald hebben, verlenen we geen planologische medewerking aan de oprichting van windturbines anders dan zoals beschreven in ons bestemmingsplan kleinschalige windturbines.

4 *Wat als het op één of andere manier niet lukt om 'mee te liften' op de regionale planMER?*
Dan moet de gemeente alsnog opdracht geven voor een lokale PlanMER. Dit scenario wordt verder toegelicht in de raadsstartnotitie voor fase 2 van het uitnodigingskader grootschalige opwek.

gemeente Staphorst

Keuze en effect

Wat	Nadere uitleg	Gevolg
Hoeveel: U legt de opgave voor opwek vast op 40 gigawattuur (gwh) tussen 2030 en 2040	De 40 gwh is een richtsnoer: het is niet wenselijk om initiatieven zodanig te begrenzen of in te regelen dat de geschatte jaaropbrengst exact 40 gwh is. Strekking van dit besluit is dat er tussen 2030 en 2040 maximaal twee tot drie windmolens bij komen. Mochten er toch goede redenen zijn om meer te produceren, dan wordt dit verzoek expliciet ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.	Omstreeks 2030 zullen er waarschijnlijk twee tot drie nieuwe windmolens gerealiseerd worden.
Hoe: u legt vast dat er sprake moet zijn van een slim en doelmatig energiesysteem. Ook legt u vast dat monofunctionele zon op landbouwgrond wordt uitgesloten en dat projecten geclusterd worden	Uitgangspunt is het beperken van maatschappelijke kosten als gevolg van onnodige belasting van het netwerk. Projecten voor zon zijn alleen mogelijk als die passen binnen de eerste of tweede trede van de handreiking zonnevelden van de provincie Overijssel.	Verhouding wind / zon is maximaal 40% zon en minimaal 60% wind. Er wordt actief gezocht naar mogelijkheden voor cable pooling en opslag van energie.
Waar: u legt vast dat het energielandschap onder de huidige omstandigheden het voorkeursgebied is voor grootschalige opwek	De afweging tussen de drie zoekgebieden wordt bij de definitieve gunning bepaald aan een fase 2 nader te bepalen set van criteria. De afweging aan de hand van het RES-vierkant (zie argument 2.d.1.) is daar onderdeel van.	Ook in de andere twee gebieden kunnen partijen plannen ontwikkelen. Die sluiten we nu niet keihard uit. In de huidige situatie is het energielandschap echter wel het meest geschikt. Alleen als de omstandigheden flink veranderen[2], dan kunnen het Staphorster Bos en Westhuizingerveld meer geschikt worden.

Beleid- en regelgeving

- Klimaatakkoord van Parijs
- Green Deal Europese Commissie
- Nederlandse klimaatwet
- Klimaatakkoord Nederland
- Regeerakkoord 2021
- RES West Overijssel
- Coalitieakkoord Staphorst

[2] *Voorbeelden van veranderende omstandigheden kunnen bijvoorbeeld zijn dat de 'nee, tenzij status' in het Staphorster bos wijzigt in 'ja, mits' of dat in het grensgebied van het Westhuizingerveld op Hardenbergs grondgebied een windpark wordt ontwikkeld.*

gemeente Staphorst

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen. In de startnotitie is aangegeven dat we voor het afronden van de eerste fase een budget van € 57.500 nodig hebben. De opdracht wordt binnen dit budget afgerond. Voor de tweede fase is een bedrag van € 50.000 geraamd. De exacte besteding wordt nader uitgewerkt in de startnotitie voor de tweede fase.

Risico's

Risico inventarisatietabel fase 1 grootschalige opwek				
Risico	*Kans (1/m 3*	*Gevolg (1 t/m 3*	*Score*	*Beheersmaatregel*
Onvrede over aanwijzen zoekgebied(en)	3	2	6	Eventuele onvrede moeten en kunnen we niet 'beheersen'.
Onvrede over beantwoording zienswijzen	3	2	6	Als reclamanten het niet eens zijn met de wijze waarop opvolging is gegeven aan zijn of haar zienswijze, dan kan de reclamant dit kenbaar maken aan uw raad. Hiervoor kan de reclamant gebruik maken van het inspreekrecht.
Grondeigenaren committeren zich nu al aan een initiatief	3	2	6	Een belangrijk onderdeel van de tweede fase van dit plan wordt om na te denken over de selectie en ontwikkelstrategie. Dan leggen we ook voorwaarden vast die stimuleren dan wel verplichten tot collectieve initiatieven met een hoog / maximaal coöperatief gehalte. Daarnaast zo snel mogelijk met omgeving in gesprek gaan

Uitvoering

Wat	**Wanneer**
B&W besluit over definitieve belangenafweging	Eind juni
Raadswerkgroep energietransitie	Eind juni
Informeren reclamanten via brief	Direct na B&W besluit
Persbericht, informatie website, krant etc. over besluit college	Voor zomervakantie
Opiniërende raadsvergadering	6 september
Besluitvormende raadsvergadering	20 september

Communicatie

- In de raadsstartnotitie heeft uw raad bepaald dat bewoners geraadpleegd worden. in de opiniërende raadsvergadering van 30 november 2021 heeft u gezien en gesproken over wat deze raadpleging heeft opgeleverd.
- Tussen 29 maart en 10 mei heeft de concept belangenafweging over dit onderwerp ter inzage gelegen. Naar aanleiding hiervan hebben we 98 zienswijzen ontvangen. Zie ook de uitleg onder argumenten 1.1. en 1.2. uit dit voorstel.
- Alle inwoners en belangenpartijen die een zienswijzen hebben ingestuurd, hebben voor de zomervakantie een brief ontvangen met daarin een verwijzing naar de reactienota. Hierin is ook gewezen op het besluitvormingsproces door uw raad en de mogelijkheid om in te spreken.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

1. Zienswijzen
2. Reactienota
3. Belangenafweging fase 1 grootschalige opwek
4. Herziene landschapsanalyse

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

ba. K. Mulder

J. ten Kate , burgemeester.

M. Kragting-de Groot , secretaris.